“Tafakkur Academy Global Press”
nashriyoti

“Ilm-fan taraqqiyoti”
respublika ilmiy konferensiyasi

Tafakkurconference.uz

Gidning xalqaro hamkorlikdagi o’rni

Najimov Dilshodbek Hasanboy o‘g‘li
Andijon davlat chet tillari instituti Ingliz filologiyasi, o‘qitish metodikasi va tarjimashunoslik fakulteti 302-guruh talabasi.
Umaraliyeva Barchinoy Vohidjon qizi
Andijon davlat chet tillari instituti Gid hamrohligi, madaniyatlararo muloqot va tarjimashunoslik kafedrasi o‘qituvchisi

Annotatsiya: Ushbu tezisda gidlarning xalqaro turizm tizimidagi o‘rni, ularning xorijiy hamkorlar bilan aloqalarni rivojlantirishdagi ahamiyati hamda madaniyatlararo muloqotni ta’minlashdagi roli tahlil qilinadi. Shuningdek, gid faoliyatining turizm iqtisodiyotiga ta’siri yoritib beriladi.

Kalit so‘zlar: gid, xalqaro hamkorlik, turizm, tarjimonlik, madaniyatlararo muloqot, xizmat ko‘rsatish, kommunikatsiya

Bugungi kunda globallashuv jarayonlari jadal sur’atlar bilan rivojlanib, dunyo mamlakatlari o‘rtasidagi o‘zaro aloqalar tobora kuchayib bormoqda. Ayniqsa, turizm sohasi iqtisodiy, ijtimoiy va madaniy integratsiyaning muhim tarkibiy qismi sifatida xalqaro hamkorlikni rivojlantirishda alohida o‘rin egallaydi. Zamonaviy turizm nafaqat sayohat qilish vositasi, balki turli millat va madaniyat vakillari o‘rtasida o‘zaro tushunish, tajriba almashish va madaniy yaqinlashuvni ta’minlovchi muhim platforma hisoblanadi.

Xalqaro turizmning kengayishi natijasida xizmat ko‘rsatish sifatiga bo‘lgan talab ham ortib bormoqda. Bu jarayonda gidlar turizm industriyasining ajralmas bo‘g‘ini sifatida nafaqat sayyohlarga axborot beruvchi shaxs, balki ular uchun xavfsiz, qulay va mazmunli sayohatni tashkil etuvchi professional mutaxassis sifatida faoliyat yuritadi. Gidlarning faoliyati orqali mamlakatning turistik salohiyati namoyon etiladi, uning tarixiy-madaniy merosi xalqaro miqyosda targ‘ib qilinadi.

Shuningdek, gidlar xalqaro hamkorlikning muhim subyekti sifatida turli davlatlardan kelgan sayyohlar bilan bevosita muloqotda bo‘ladi. Ularning til bilish darajasi, kommunikativ kompetensiyasi va madaniyatlararo muloqot ko‘nikmalari turizm xizmatlari sifatini belgilovchi asosiy omillardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, global turizm bozorida raqobat kuchayib borayotgan bir sharoitda, gidlarning professional mahorati mamlakatning turistik jozibadorligini oshirishda muhim rol o‘ynaydi.

Bundan tashqari, gidlar xalqaro turistik tashkilotlar, mehmonxona va transport tizimlari bilan hamkorlikda ishlash orqali kompleks xizmat ko‘rsatish jarayonini muvofiqlashtiradi. Bu esa turizm sohasida samarali boshqaruvni yo‘lga qo‘yish, xizmatlar integratsiyasini ta’minlash hamda sayyohlar ehtiyojlarini to‘liq qondirish imkonini beradi. Natijada, gidlarning faoliyati nafaqat individual xizmat ko‘rsatish darajasida, balki xalqaro hamkorlikni rivojlantirish darajasida ham muhim ahamiyat kasb etadi.

Shu nuqtai nazardan, gidning xalqaro hamkorlikdagi o‘rnini ilmiy jihatdan o‘rganish, uning funksional vazifalari va amaliy ahamiyatini tahlil qilish dolzarb masalalardan biri hisoblanadi.

Gidlarning xalqaro hamkorlikdagi o‘rni ko‘p qirrali bo‘lib, u avvalo ularning kommunikativ va tarjimonlik faoliyatida yaqqol namoyon bo‘ladi. Zamonaviy turizm sharoitida xorijiy sayyohlar bilan

samarali muloqot o‘rnatish gidning eng muhim vazifalaridan biri hisoblanadi. Gid nafaqat ma’lumot beruvchi, balki turli madaniyat vakillari o‘rtasida o‘zaro tushunishni ta’minlovchi vositachi sifatida faoliyat yuritadi. Ayniqsa, til bilish darajasi yuqori bo‘lgan gidlar xalqaro turizm bozorida katta ustunlikka ega bo‘lib, xizmat sifati oshishiga bevosita ta’sir ko‘rsatadi.

Bundan tashqari, gidlar xalqaro turizm infratuzilmasining muhim bo‘g‘ini sifatida turli tashkilotlar bilan hamkorlikda ishlaydi. Xususan, tur operatorlar, mehmonxonalar, transport kompaniyalari va ekskursiya xizmatlari o‘rtasidagi o‘zaro aloqalarni muvofiqlashtirishda gidlarning roli katta. Ular xizmat ko‘rsatish jarayonida turli subyektlar faoliyatini uyg‘unlashtirib, sayyohlar uchun qulay va tizimli xizmatni ta’minlaydi. Bu esa xalqaro hamkorlik samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Gidlarning yana bir muhim vazifasi — mamlakatning ijobiy imijini shakllantirishdir. Har bir xorijiy sayyoh uchun gid o‘sha davlatning “yuzi” hisoblanadi. Gidning muomala madaniyati, bilim darajasi va professional yondashuvi orqali sayyohda mamlakat haqida dastlabki taassurot shakllanadi. Ijobiy taassurot esa turizm oqimining ortishiga, takroriy tashriflarning ko‘payishiga va xalqaro hamkorlikning kengayishiga olib keladi.

Shuningdek, gidlar madaniyatlararo muloqotni rivojlantirishda muhim rol o‘ynaydi. Ular milliy qadriyatlar, urf-odatlar, tarixiy obidalar va an’analarni xorijiy mehmonlarga tushunarli va qiziqarli tarzda yetkazib beradi. Shu orqali turli madaniyatlar o‘rtasida o‘zaro hurmat va tushunish muhitini shakllantiradi. Bu esa xalqaro munosabatlarning ijobiy rivojlanishiga xizmat qiladi.

Hozirgi kunda raqamli texnologiyalarning rivojlanishi gid faoliyatiga ham sezilarli ta’sir ko‘rsatmoqda. Onlayn platformalar, mobil ilovalar va virtual ekskursiyalar orqali gidlar o‘z xizmatlarini kengaytirib, xalqaro miqyosda faoliyat yuritish imkoniyatiga ega bo‘lmoqda. Bu esa ularning xalqaro hamkorlikdagi rolini yanada mustahkamlab, turizm xizmatlarining zamonaviy shakllarini rivojlantirishga zamin yaratadi.

Shu bilan birga, gidlarning professional kompetensiyalarini doimiy ravishda rivojlantirib borish zarur. Xalqaro standartlarga mos xizmat ko‘rsatish, xorijiy tillarni mukammal bilish, madaniyatlararo kommunikatsiya ko‘nikmalariga ega bo‘lish bugungi kunda gidlar uchun asosiy talablar qatoriga kiradi. Bu omillar ularning xalqaro hamkorlikdagi samaradorligini belgilovchi muhim mezonlar hisoblanadi.

Xulosa qilib aytganda, gidlarning xalqaro hamkorlikdagi o‘rni zamonaviy turizm tizimida nihoyatda muhim va ko‘p qirrali ahamiyat kasb etadi. Ular nafaqat sayyohlarga xizmat ko‘rsatuvchi mutaxassis, balki turli mamlakatlar o‘rtasida madaniy, ijtimoiy va iqtisodiy aloqalarni mustahkamlovchi muhim vositachi hisoblanadi. Gidlarning faoliyati orqali mamlakatning tarixiy-madaniy merosi xalqaro miqyosda targ‘ib qilinadi, milliy qadriyatlar keng jamoatchilikka yetkaziladi hamda ijobiy turistik imij shakllanadi.

Shuningdek, gidlar xalqaro turizm subyektlari o‘rtasidagi hamkorlikni muvofiqlashtirish, xizmatlar sifatini oshirish va sayyohlar ehtiyojlarini qondirishda muhim rol o‘ynaydi. Ularning professional mahorati, til bilish darajasi va madaniyatlararo kommunikatsiya ko‘nikmalari xalqaro hamkorlik samaradorligini belgilovchi asosiy omillardan biridir.

Zamonaviy texnologiyalar va globallashuv sharoitida gidlarning roli yanada ortib bormoqda. Shu sababli, ularning malakasini oshirish, xalqaro standartlarga mos bilim va ko‘nikmalarni shakllantirish, innovatsion yondashuvlarni amaliyotga joriy etish dolzarb vazifalardan biri hisoblanadi.

Umuman olganda, gidlar xalqaro turizm tizimining ajralmas qismi sifatida nafaqat xizmat koʻrsatish sohasida, balki davlatlar oʻrtasidagi oʻzaro ishonch va hamkorlikni rivojlantirishda ham muhim strategik ahamiyatga ega.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. Holloway J.C., Humphreys C. *The Business of Tourism*. – London: Pearson Education Limited, 2019. – 720 p.
2. Weiler B., Black R. *Tour Guiding Research: Insights, Issues and Implications*. – Bristol: Channel View Publications, 2015. – 250 p.
3. Ap J., Wong K.K.F. Case study on tour guiding: professionalism, issues and problems // *Tourism Management*. – 2001. – Vol. 22(5). – P. 551–563.
4. World Tourism Organization. *International Tourism Highlights*. – Madrid, 2020.
5. UNESCO. *Cultural Tourism and Heritage Management*. – Paris, 2018.
6. Middleton V.T.C., Clarke J. *Marketing in Travel and Tourism*. – Oxford: Butterworth-Heinemann, 2012. – 512 p.
7. Қодиров А., Турсунов Б. *Туризм асослари*. – Тошкент: Иқтисодиёт, 2018. – 240 б.
8. Ражабов Ш. *Халқаро туризм*. – Тошкент: Фан ва технология, 2020. – 300 б.
9. Oʻzbekiston Respublikasi Turizm qoʻmitasi. Туризм соҳасини ривожлантиришга оид меъёрий ҳужжатлар ва статистик маълумотлар. – Тошкент, 2022.
10. World Travel & Tourism Council. *Travel & Tourism Economic Impact Report*. – London, 2021.
11. Umaraliyeva, B. Gidlikda psixologik koʻnikmalar. Andijon: ADCHTI, 2020.